

# Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in valja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

## Izjava.

V zadnjem času so nekateri Slovencem sovražni listi objavili iz Celja poročilo, češ, da so se pred nekaterimi dnevi ondi zbrali slovenski deželni poslanci in pristaši ter izjavili, da je politično nemogoče skupno postopanje Slovencev z Nemci glede sklepov štajarskega deželnega zbora, ki se tičejo praznovanja petdesetletnega vladanja presvetlegu cesarja.

To poročilo ni resnično.

Sicer se je vršil v Celju malo pred sklepom deželnega zbora shod slovenskih zaupnih mož s Štajarskega, ki so se posvetovali o položaju, ki je nastal vsled našega izstopa iz deželnega zbora, toda nihče ni nasvetoval izjave v navedenem smislu, še manj pa smo sklepali o njej.

Naglašali smo pač, da nam je v sedanjih razmerah nemogoče udeleževati se razprav deželnega zbora, in vsled tega nam je, žal, bilo tudi nemogoče, udeležiti se sklepa o praznovanju cesarjeve petdesetletnice.

Gledé tega sklepa se mi z nemškimi tovariši popolnoma soglašamo in ko bi bili tedaj navzoči v deželnem zboru, glasovali bi bili vsi za dotične predloge.

Koncem februarja 1895.

Dr. Iv. Dečko, J. Jerman, Dr. Fr. Jurtela, Dr. J. E. Lipold, Dr. Fr. Radey, Fr. Robič, Dr. Jos. Sernee, Mih. Vošnjak.

## Slomšek in jareninsko bralno društvo.

Blag spomin preblagega dobrotnika ostane nevenljiv. Po teh besedah je ravnalo bralno društvo v Jarenini, ko si je naročilo Slomšekovo sliko. Odkritje te slike je bilo dne 17. svečana. Bila je to veselica, kakoršne Jareninčani ne pomnijo. Od blizu in daleč so prihiteli gosti, da bi videli Slomšekovo podobo in slišali besedo o njih. Nepopisljiva navdušenost je napolnjevala množico, ko nam je veleučeni g. dr. B. v priprostem, vendar pa krasnem govoru pojasnil Slomšekovo življenje. Do vrhunca je ganljivost vskipela, ko se je na primerne govornikove besede odkrila podoba ter se občinstvu pokazal nežnomili obraz preljubljenega knezoškofa.

Po govoru je godba zaigrala Slomšekovo koračnico in gg. pevci so zapeli »Veselja dom«. Gotovo je po govornikovem opominu vsak v duhu obljubil, vsikdar in povsod ljubiti, spoštovati in braniti sveto vero in svoj mili materin jezik. V čitalniških prostorih višja Slomšekova slika naj bode vedna priča te obljube!

Opomniti mi je, da so v povzdigo te navdušenosti mnogo pripomogli tudi mariborski tamburaši. Hvala jim!

Blagor vam, jareninski farani, če boste hodili po potu, ki so vam ga Slomšek odkazali. Kot sin slovenskih starišev so Slomšek iz srca ljubili posebno nas Slovence, ter vse svoje življenje posvetili v blagor slovenskega ljudstva. Pač jih smemo imenovati preblagega očeta štajarskih Slovencev. Njih je napolnjevala sveta želja, posebno vas, slovenski kmetje, privedi do spoznanja, da boste le tedaj na potu prave sreče, če boste vsikdar goreči kristjani in zavedni Slovenci.

Le poslušajte, kako lepo vas učijo! »Prava vera bodi vam luč in materni jezik bodi vam ključ do prave zveličanske omike!« Torej dragi Slovenci! Slomšekov spomin naj bode naš močen steber, katerega se oklenimo, če nas hoče kak prilizovalec omahljive storiti. Pristopite k bralnemu društvu ter čitajte dobre knjige, kakor vam Slomšek svetujejo: »Dobra knjiga bodi vam blag prijatelj, ki vam krepi dušo in jači voljo«. Druga bralna društva pa opozarjamo, naj nas kmalu presenetijo z odkritjem Slomšekove slike! Ilirčan.

## Zbor polit. gospodarskega društva pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Dne 24. februarja t. l. je zborovalo polit. gospodarsko društvo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Na dnevnem redu je bila volitev novega odbora. Voljen je bil prejšnji odbor enoglasno.

G. podpredsednik je pri tej priliki opozoril kmetovalce na knjige družbe sv. Mohorja. Imenoval je posebno dve dosedaj izšli knjigi: »Naše škodljive rastline« od gosp. prof. M. Cilenseka in pa »Umno živinorejo« od gosp. Fr. Dularja, živinozdravnika. — Marsikateri Mohorjan pregleda nekoliko podob škodljivih rastlin, potem dene knjigo na stran ter misli, itak poznam vse naše plevelce, tu pa tam kaj malega prebere in ne pride do strani 250. »bakterije« v letniku 1893, in tudi nadaljevanja v zadnjem letniku (1894) do strani 303. ne prečita. Vendar je na teh 25 listih toliko koristnega berila gledé različnih bolezni pri živini in ljudeh, kaj jih povzročuje, kako je zaprečiti nalezljivost itd.

»Umna živinoreja« je zlata knjiga za naše kmetovalce; to naj bi vsak čital, ne enkrat, dvakrat, trikrat in ravnal se po mogočnosti po navodilih g. živinozdravnika. Marsikatera nesreča pri živini bi se preprečila, in živinoreja, ki sedanji čas kmetovalcu še jedino nekoliko koristi obeta, bode lepo uspevala.

Nato se je prebrala in z navdušenjem vsprejela naslednja resolucija:

»Pričujoči pri zborovanju polit. gospodarskega dru-

štva pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah dne 24. februarja odobrujejo enoglasno izstop naših slovenskih poslancev iz dežel. zbora v Gradcu dne 8. febr. 1895 zaradi nezaslišanega, nikakor opravičenega postopanja liberalne nemške večine glede slovenskih razredov na celjski nižji gimnaziji in se jim izreče za ta moški korak srčna zahvala in zaupanje.

Peveci, izurjeni po gospodu nadučitelju M., nastopili so prvokrat. Peli so med drugimi »Slovenec sem in »Domovina, mili kraj«, lepo in zbrano; pokazali so, kaj zamore pridnost in navdušenost za lepo slovensko pesem. Koncem se je zapela cesarska pesem, katero je obilno občinstvo stojé poslušalo.

To društvo ima svoja pravila od visoke c. kr. namestnije z dne 4. januarja 1871 potrjena; nastopilo je torej 25. leto svojega obstanka. Pred dvema letoma terjal je nekdo — tudi v »Slov. Gospodarju« — raj polit. društvo preneha in naj se ustanovi »bralno društvo«. Odbor v to ni privolil. To društvo ima že svojo zgodovino. Prebilo je svoja prva burna leta; ko so o Giskrovi dobi politični valovi v Avstriji hudo pluskali na slovanske narode; ko so v Ptujju vse strune napeli, da bi pri volitvi v državni zbor jedinega poslanca za slovenski Štajar, blagega gosp. M. Hermana, odstranili, volilci od Sv. Lovrenca v Slov. gor. so stali trdno, ko so celo v Halozah nekateri z našimi nasprotniki potegnili; rogaški okraj pa je bil skoraj ves v nasprotnem taboru. Kakor podoba kaže, čakajo nas sedaj tudi burni časi; to društvo pa bo tudi zanaprej storilo svojo dolžnost.

## Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

V. Kosar župnik in dekan Kozjanski.

„Pasite čedo božjo med vami, oskrbljajoč jo ne po sili, nego prostovoljno po božji volji“. (1 Petr. 5, 2.)

Kozjanska fara bila je ponosna, ko je slišala, koga dobi za župnika, gg. provizor in kaplan pa sta ugibala, kateri njiju bo prestavljen, ker oba bila bi rada ostala na strani župnika Kosarja. Ranjci je namreč želel s svojimi kaplani živeti kakor brat z brati, zato pa so ga gospodje tudi ljubili in spoštovali kakor svojega očeta. Eden njegovih kaplanov nam piše: »Najbolj srečna leta sem preživel na njihovi strani, bili so mi predober oče«; in enako se izraža drugi gospod, rekoč: »Do mene imeli so očetovsko ljubezen, od nobene kaplanije se nisem tako težko ločil«.

Kaplanom zboljšal je dohodke, da so bili prav zadovoljni poleg njega. Dajal jim je razven obeda in večerje tudi zajutrek, postrežbo in perilo, in še belo stolo t. j. pri vpeljavanju žen in pri pogrebu otrok. Pri nastopu rekel je gospodu: »Obed in večerjo sem vam dolžen dati; ker so pa vaši dohodki pičili, imeli boste od mene tudi zajutrek, postrežbo in perilo. Ako utegnejo sosedni duhovniki mene priti obiskat, in bi jaz slučajno ne imel časa jih sprejeti, pošiljal jih bom k vam; vi pa pošljite vselej, kadar bodo duhovni tovariši pri vas, v mojo klet po vina«.

»Ko sva bila neki zimski večer — tako piše njegov kaplan — pri večerji, potrkala nekdo in prosi, naj grem bolnika obhajat. Huda burja je razsajala in treba je bilo iti na spoved vrh Veternika, na najtežavnejši kraj fare. O kako so me omilovali, da morem v takem vremenu in po takih potih hoditi; skrbelo jih je, da se ne prehladim. Ko pridem domov ravno ob pol dvanajsti

uri, potrkala hišinja, ter ponižno vpraša: »Gospod, kaj želite, ali vina ali čaja?« »Rečem: »najprej vina, potem čaja«, in precej bilo mi je postreženo. Hišinja morala je bedeti do polnoči, tako je župnika skrbelo zdravje njegovega kaplana. Pri mizi bilo je pravo, domače veselje. Pred jedjo in po jedi molilo se je na glas, in na to je sledilo duhovno branje, ki je potem dalo povod razgovarjanju bodisi o bogoslovskih predmetih, bodisi o pastirskih slučajih. Meseca maja 1869 nastopi bolehen gospod kaplanijo, a že v jeseni mora pustiti službo; ne sme pa zapustiti Kosarjevega farovža, dokler meseca februarja ne umrje. Ves čas imel je bolnik najlepšo postrežbo, pokojnik obiskal ga je mnogo mnogokrat in mu slednjič še oskrbel lep pogreb, vse za — Bog plati. —

Duhovniki iz dekanije so svojega dekana kaj radi obiskali; ni pretekel teden, da bi ne imel več gostov pri mizi. Naj je še bilo toliko opraviti, žrtvoval je ljubeznivo gostoljubnosti nekoliko časa več, kakor je bilo navadno odločenega za obed. Obiskaval pa je čestokrat tudi on sosedne duhovnike; vsaj vsaki mesec po dvakrat peljal se je zdaj tega, zdaj drugega obiskat. Take male veselice povzdigal je Kosar z duhovitimi napitnicami, v katere je vpletal mičnih in dišavnih govorniških rozic, katere je bilo res veselje poslušati. Pri mizi vodil je navadno le on zabavo, in je vedel vedno kaj novega in zanimivega povedati ali iz svojih bukev, ali iz življenja ali iz pastirstva. Dobremu dovtipu se je rad nasmel, in če so sedeli okolo njega gospodje po božjem srcu, da so si bili domači, bil je časih tudi sam jako dovtipen.

Njegovo blago srce pa tudi revnega in bolnega duhovnika ni zavrglo. Vzel je v svojo hišo in povabil k svoji mizi duhovnika, ki je bil večkrat čisto zgubljen. Ko ga drugi duhovniki niso več radi sprejeli, usmili se ga Kosar in mu daje prav po ceni vsega, kar mu je bilo treba. Ker je ljubil bolnik kupico vina, dajal je pokojnik pri obedu skorej da vsak dan vrh navadne merice še za poboljšek vina prinešti, in še tudi za večerko mu je obljubil dostojno mero vina, toda samo pod tem modrim pogojem, da ostaja lepo doma in ne obiskuje več gostilnic. Sploh je z njim tako lepo ravnal, kakor je to le rajni Kosar mogel, zato pa je tudi rešil dušo rajnega brata. Vsa ta požrtvovalna ljubezen in gostoljubnost pa je tem večje vrednosti, ker je bilo znano, da ni bil brez dolgov.

Župnik Kosar poprijel se je kakor dober in zvest hlapec vseh župnijskih opravil. Imel je vsako nedeljo in praznik rano božjo službo. Njegove izvrstne pridige sezale so poslušalcem globoko v srce, le — predolge so bile; poslušalci, namreč večinoma kmečkega stanu, ne morejo dolgo brez odmora zbranega duha biti; proti koncu so se utrudili. Tudi krščanski nauk je sam razlagal, in sicer tako priprosto in azumlrjivo, da župljani z lahka niso zamujali njegovega nauka. Vsak dan je pogledal v spovednico, je-li kaj opraviti, in ponosno je zapisal v tarno kroniko, da ni tedna v letu, da bi v župnijskicerkve ne pristopilo vsaj petdeset vernih k mizi božji. V adventnem in postnem času bil je včasih celi dan v spovednici, izvzemeši kratki odpočitek pri obedu. Poslušal je dolge spovedi, katere so večkrat cele ure trajale, in to ne samo svojih domačih župljanov, nego tudi ljudskih ovčic, katere so v Kozjem zasledile dobrega pastirja. Velikonočno izpraševanje je pri vseh stanovih sam opravljal, da je svoje ovce spoznaval ter se osebno prepričal, kako so posamezni podučeni v krščanskem nauku. Za lepoto hiše božje imel je skrbne oči. Zapuščeno podružnico Sv. Heme je popolnoma prenovil, na pokopališču je postavil nov križ, in tudi v farni cerkvi bilo je marsikaj popraviti.